

Tieteen ja taiteen tunturit

Ainutlaatuinen tunturiluonto inspiroi tiedettä ja taidetta

Kilpisjärven biologinen asema sijaitsee keskellä ainutlaatuista suurtunturiluontoa, jossa vuotuiset luonnonolojen vaihtelut ovat poikkeuksellisen suuria. Kesäkautena alue on Euroopan kylmin paikka. Biologisella asemalla on tutkittu jo viidenkymmenen vuoden ajan pohjoista luontoa: sen leviää, jäkälää, kasveja, perhosia, kimalaisia, kaloja, lintuja ja nisäkkäitä.

Tieteen ja taiteen tunturit perustuu biologisella asemalla 50 vuoden aikana kerättyyn tutkimustietoon. Sopuleiden, rautujen ja jääleinikeiden lisäksi teoksessa tutustutaan alkumuren jälkifossiileihin, jääkauden jälkeiseen asutushistoriaan ja toisen maailmansodan loppuvaiheen maisemaan jättämiin jälkiin. Esiin nousee myös tunturiluonnon monimuotoisuuden turvaamisen tärkeys.

Antero Järvinen, Tuomas Heikkilä & Seppo Lahti
(toim.):

Tieteen ja taiteen tunturit

Gaudeamus 2014

ISBN 978-952-495-336-8

Teos on Helsingin yliopiston Kilpisjärven biologisen aseman 50-vuotisjuhlakirja.

Antero Järvinen, professori, Kilpisjärven biologisen aseman johtaja, Helsingin yliopisto

Tuomas Heikkilä, FM (eläintiede), Kilpisjärven biologinen asema, Helsingin yliopisto

Seppo Lahti (1939–2014), opetusneuvos, suunnittelujohtaja emeritus, Helsingin yliopisto

Tieteen ja taiteen tunturit on omistettu Seppo Lahden muistolle.

Alueen kulttuurista merkitystä ei voi liioitella. Jylhät maisemat inspiroivat sana- ja kuvataiteilijoita, ja uusia uria aukova Suomen biotaiteen seura on perustettu asemalla. Kilpisjärven erikoislaatuisuus on houkuttellut vuosien mittaan asemalle mielenkiintoisia persoonia, tutkijoita ja taiteilijoita. Kirja kertoo myös heidän tarinoistaan ja muistoistaan.

Kilpisjärven seutu on luonnon suuri kylmälaboratorio

”Kilpisjärven biologinen asema on maamme ainoa subarktinen tutkimusasema Skandien vuoristossa eikä sen lähellä ole muita tutkimusasemia. (...) Kilpisjärven erityisvahvuutena ovat maailman pisimpiin kuuluvat ekologiset seurantasarjat (kasvit, linnut, nisäkkäät, perhoset, jne.), joita on pidetty yllä koko aseman historian ajan.”

HELSINGIN YLIOPISTON REHTORI JUKKA KOLA

”Kilpisjärven seutu on kuin luonnon suuri kylmälaboratorio, jossa voidaan tutkia eliöiden sopeutumista poikkeuksellisen ankariin oloihin. Keskiarvoista puhuminen on harhaanjohtavaa, sillä keskiarvovuotta ei ole olemassa.” ANTERO JÄRVINEN & TUOMAS HEIKKILÄ

”Ridnitšohkka-tunturin pohjoisilta ja itäisiltä rinteiltä (...) löytyy Suomen laajin lumenpysymä, vanha lumikenttä. Varhaisimmat maininnat tästä kentästä on kirjattu 1800-luvun lopusta. Se näkyy ilmakuvissa 1960-luvulta lähtien, ja sen muoto ja koko ovat pysyneet osapuilleen samoina useita vuosikymmeniä.” SIRPA RASMUS

”Jos pitäisi määritellä Käsivarren ehkäpä omalaatuisin nisäkäs, oma ehdokkaani olisi tunturisopuli. (...) Todella suuria sopulivaelluksia on meillä vain muutamia vuosisadassa. Viimeisin todella suuri vaellusjakso alkoi vuosina 1969–1970. Silloin sopulit vaelsivat keväällä Kittilän Alakylän eteläpuolelle, ja kesän lisääntymiskauden jälkeen sopulit juoksivat syyskuussa Rovaniemen kaduilla.” HEIKKI HENTTONEN

*”Kun kipuaa riittävän ylös tunturiin ja malttaa katsella kirkkaihin tunturivesiin, voi vastaan uida esihistoriallinen äyriäinen. (...) Kyseessä on Suomessa hyvin harvinainen kilpikidusjalkainen eli *Lepidurus arcticus*, jota voidaan pitää elävänä fossiilina, koska se on pysynyt muuttumattomana 250 miljoonaa vuotta.”* HANNA-KAISA LAKKA & ANTERO JÄRVINEN

”Ars Bioarctica keskittyy arktiseen luontoon, biologiaan ja ekologiaan. Sen erityisiä mielenkiinnon kohteita ovat veden, lumen ja jään biologia, ympäristön ja ilmastonmuutos sekä luonnon ja kulttuurin suhde, joita se tutkii taiteen ja tieteen metodien avulla.”

ERICH BERGER & LAURA BELOFF

Lisätiedot: Outi Kitti 📧 outi.kitti@gaudeamus.fi 📞 050 5401 299

Gaudeamus 📍 Helsinki University Press 📍 Fabianinkatu 28, 00100 Helsinki 🌐 www.gaudeamus.fi 📌 Vastuullista HYY-liiketoimintaa